

Komandi partur
Komandi viku greiðir Anna Evensen frá tíðini sum prestakona í Hvalba seint í 1800-talinum.

So nógv rúgvar blaðið Neistin, sum nú er til skjalsa á Landsbókasavninum

vóru biðin um at baka eina kaku til veitsluna.

Bergur fekk stutta ævi

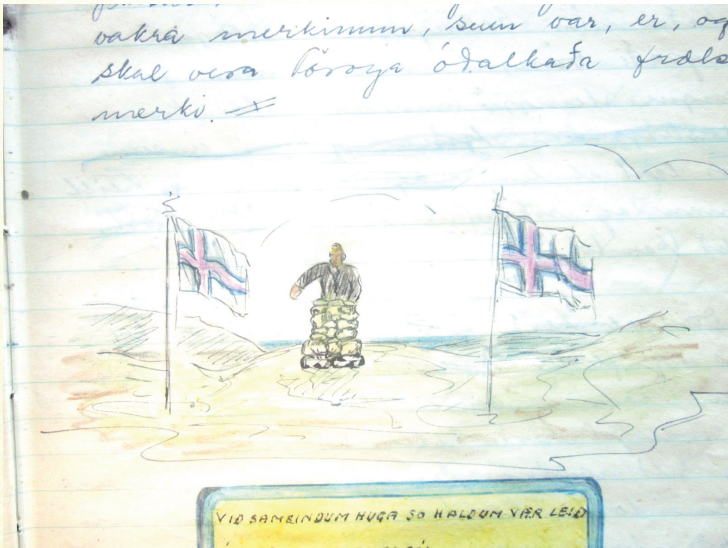
Her endar henda enn nærum tóma gerðabókini við bert frásagnum frá hesum átta fundum. Nú frættist heldur einki meira frá Bergi. Tað var helst um hetta mundi, at hann fekk teir tuberklar, sum nøkur ár seinni tóku lívið av honum.

Bergur var eisini blaðstjóri á onkrum Neista um hesa tíðina. Her er vist okkurt sum hann hevur skrivað, og sum ikki hevur verið

helst tey ríkastu í søgu felagsins. Talið á fundarluttakarum var nógv størri undir krígunum enn framman undan. Í umrøddu gerðabók eru nevnd upp til 80 fundarluttakarar.

Tað vóru lærarar, sum høvdu fyrri munni, at eitt tað besta, teir høvdu at minnast aftur á frá skúlaárunum, var tey stuttligu og læruríku fundarkvöldini í Merkinum.

Fundirnir vóru í Avhaldshúsinum frá miðskeiðis í tríatiárunum. Tá ið august var farin aftur um bak, var farið undir at leggja

Mynd til eina grein hjá Petur Háberg, sum kemur seinni

frammi fyrr. Hetta verður tikið fram við eitt seinni høvi.

Bergur var ringforlovaður við Maritu, sum seinni giftist við Hera Mohr, kendur millum annað sum stjóri á Gjaldstovuni. Hon var dóttir Poul Enok Hansen, lærara fyrst á Viðareidi og seinni í heimbygðini Gøtu. Hann lærði forrestin tann, sum skrivar hetta, at skriva føroyskt.

Húsaðust í avhaldsfelagnum.

Merkið húsaðist í Avhaldshúsinum øll bardagaárini, og tey árin vóru

Fremsta blað á eini "Neistabók".

saman tveir ella tríggar í felag og fyrireikaðu kjakfundir um eitt-hvørt ella skipaðu teir fyrri einum skemtikvöldi.

Fundur varð settur hvørt hós-kvöld kl. 8. Tá hevði húsavørðurin og fyrbøtarin, Jens Mørkøre, longu kynt so dúgliga upp, at onnurin gløddi. Men roykurin var í meira lagi, so neyðugt var at lata allar gluggar upp á víðan vegg.

Fundirnir byrjaðu við, at sungið varð úr Songbók Føroya Fólks. Røðarin tók orðið 1-1 ½ tíma ella so. Blaðstjóriin las nú Neistan. Formaðurin takkaði og endað varð við einum sangi. Nú var fundur lokin, og hurðin latin upp út í gongina.

Tá var gongin stúgvandi full av fólki, sum var komið at dansa. Tey høvdu ongan áhuga fyrri fundinum, men tey høvd frætt, at aftaná fundin var farið upp á gólv, og so høvdu tey tekna seg sum lim í Merkinum.

Tað dámdi ikki øllum sum rímligt er, at ein partur av limunum ikki komu til fundirnar, men komu einans fyrri at dansa.

Hvussu var og ikki, so varð farið upp á gólv, og mangan gekk dansurin lystiliga til midnátt.

Erasmus Montanus

Ein partur av virkseminum var eisini sjónleikur. Í januar 1945 varð framfördur leikurin Erasmus Montanus eftir Ludvig Holberg. Instruktørur var Richard Long, sum eisini hevði týtt leikin. Venjingarnar vóru í realskúlanum, tí bretar høvdu tikið Sjónleikarhúsið. Her var kortini spælt.

Spælt var seks ferðir fyrri fullsettum Sjónleikarhúsi. Til seinastu sýningina sluppu ikki øll inn í salin. Onnur máttu standa í gongini og hurðin stóð opin.

Fólk og bløðini fagnaðu leikinum stórliga. Eisini tí tað var so

forkunnugt at síggja ein sjónleik í hesi tíðini, tá ið heimsbardagin leikaði í og alt var myrkalagt.

Í einum ummæli í Fríu Føroyar varð sagt:

Sjónleikurin var ikki bara fagnaður av fólkinum her í Havn, men eisini úr Nólsoy, Hestoy og Eysturoy komu fólk til Havnar at síggja henda sjónleik, tí tey høvdu hoyrt, at hann var so væl leikaður á móðurmáli okkara. Sjónleikarnir leikaðu allir frálíka væl. Vit hava sæð henda sjónleik verið leikaðan á donskum máli bæði í Føroyum og Danmark, men ikki var hann leikaður betri tá, enn hann var tað nú á móðurmáli okkara.

Tað gjørdi kanska framfærsluna ein mun betri, at tey leikandi vóru ættað úr ymsum oyggjum. Erasmus (Mourits Mohr) úr Sandoy, bróðurin (Poul Lamhauge) úr Lamba, riðifútin (Poul Petersen) úr Funningi, deknurin (Bjarni Niclasen) úr Kunoy, Jeronimus (Jógvan Jensen) av Strondum, konan (Maria hjá Trónd) úr Havn, dóttirin (Helena Debes) úr Havn, løjnanturin (Poul J. Lindberg) úr Suðuroy, korporal (Johs. Larsen) úr Fámjin, bóndin (Demmus Hentze)

Eitt listaligt "Neistahvød".

av Sandi, konan (Johanna Maria Djurhuus) úr Kollafirði.

Yvirskotið til Merkið, eftir at allar útreiðslur vóru goldnar, var kr. 2.754,84.

Fríkend fyrri at vera Føroya Hitler Jugend

Undir krígunum var ofta hart orðaskifti. Hetta kundi so eisini føra til sakarmál. Eitt av teimum var, tá ið Merkið í 1943 saman við øðrum ungmannafeløgum hevði stevnt ein politikara fyrri at hava kallað tey fyrri Føroya Hitler Jugend. Politikarin varð dømdur at gjalda kr. 100 í bót og dómurin staðfesti at "den omhandlede Sigtelse er ubeføjet.

Hesin politikarin var limur í Merkinum men varð nú stemmaður út á einum rokfund. Tá fóru fleiri úr felagnum.

Kvöld teirra burturstøddu

Dýra biðidag í 1944 skipaði Merkið fyrri "kvöld teirra burturstøddu". Hetta var fyrst og fremst í samhuga fyrri føroyingar í Danmark, sum tá ikki høvdu havt samband við teirra ættarfólk í Føroyum í fyra ár. Innkomni peningurin skuldi fara til Barnahjálpargrunnin, sum stuðlaði teimum mongu børnunum, sum mistu pápan undir krígunum.

Á skránni var felagssangur og framfærsla hjá Havnar Sangfelag. Hans Andreas Djurhuus helt røðu, Poul Joensen las upp, Sverre Dahl sang barnarímur og las yrkingar hjá Christian Matras og Regin Dahl. Tímin skrivaði, at tað var nógv fólk til hetta tiltak, sum uttan iva hevur kastað fitt av peningi av sær til Barnahjálpargrunnin.

Virksemið hjá Merkinum er dovnad aftaná kríggið, og tað gingu ikki nógv ár, til Merkið helt upp at við sínum virksemi, og nú er tað so niðurlagt.

Men Merkið hevur uppiborið, at tess søga verður varðveitt. Vónandi hevur henda greinarøð verið til nytta í so máta.

Seinni verður møguliga tikið upp tilfar, sum hevur verið í Neistanum.